

**Det Europæiske
Regionsudvalg**

NAT-VI/026

130. plenarforsamling den 4.-5. juli 2018

FORSLAG TIL UDTALELSE

Lokale og regionale incitamenter til fremme af sunde og bæredygtige kostvaner

Ordfører: **Nikolaos Chiotakis (EL/EPP)**
Kommunalbestyrelsesmedlem i Kifissia

Frist for indgivelse af ændringsforslag

Tirsdag den 19. juni 2018 kl. 15.00 ved hjælp af onlinemodulet for ændringsforslag
(via medlemmernes portal: <https://mportal.cor.europa.eu/>).

Påkrævet antal underskrifter: **6** medlemmer, disses behørigt bemyndigede suppleanter eller en politisk
gruppe

Forslag til Det Europæiske Regionsudvalgs udtalelse – Lokale og regionale incitamerter til fremme af sunde og bæredygtige kostvaner

Generelle bemærkninger

1. Det Europæiske Regionsudvalg understreger betydningen af at fremme en sund og aktiv livsstil på EU-plan med henblik på at supplere de nationale politikker. Lokale og regionale myndigheder bør vedtage og gennemføre passende foranstaltninger – eventuelt med støtte fra EU-programmer – som konsekvent afspejler befolkningens behov;
2. anerkender, at EU spiller en nøglerolle for forbrugerbeskyttelse ved at fremme sunde og bæredygtige valg af fødevarer;
3. påpeger, at sundhedsproblemer relateret til usunde spisevaner og for lidt fysisk aktivitet er omfattende og dyre for samfundet. Det er mere omkostningseffektivt at fremme sunde og bæredygtige kostvaner end at behandle sygdom. Udvalget lægger overordentlig stor vægt på at skabe incitamerter til at fremme sunde og samtidig bæredygtige valg i overensstemmelse med WHO's anbefalinger¹, da nylige data viser, at der i de seneste årtier har været en øget efterspørgsel efter animalske fødevarer med højt indhold af kalorier og fedt foruden forarbejdede fødevarer med højt indhold af sukker, transfedtsyrer og salt²;
4. påpeger, at forskellene mellem forskellige grupper øges på sundhedsområdet. Sundhedsproblemer såsom forekomsten af fedme og en stillesiddende livsstil er mere omfattende hos personer med kort uddannelse. Sundhedsproblemer kan imidlertid forebygges, og den socioøkonomiske dimension er vigtig i forbindelse med udformningen af foranstaltninger på baggrund af forskellige gruppers behov og forudsætninger. Systematiske og langsigtede foranstaltninger, hvor mange aktører arbejder sammen på koordineret vis, skaber forudsætninger for sunde og bæredygtige kostvaner for hele befolkningen;
5. mener, at der bør anvendes offentlig styring til at fremme sunde spisevaner. Offentlige instrumenter bør ses i et bredt perspektiv – de kan bestå af skatter, subsidier og love, men også af fysisk planlægning og infrastruktur;
6. Udvalget minder om, at målet om bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion udgør en integreret og uadskillelig del af 2030-dagsordenen, der tilstræber balance mellem de tre dimensioner af bæredygtig udvikling, nemlig den økonomiske, den sociale og den miljømæssige;
7. påpeger, at der bør lægges særlig vægt på kvaliteten af fødevarer og tjenester på alle stadier lige fra produktion til forbrug (landbrugsproduktion, fiskeri, husdyravl, forarbejdningsindustri og handel), og en politik til fremme af produkter til slutbrugerne – forbrugerne, der fremmer bæredygtige produktionsmetoder og sunde forbrugsmønstre;

¹ [Healthy diet, Faktablad Nr. 394, ajourført september 2015.](#)

² <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7694616/3-14102016-BP-EN.pdf>

8. anerkender, at de lokale og regionale myndigheder udgør et forbindelsesled mellem alle berørte parter (nationale, regionale og lokale producenter, detailhandlere, forbrugere, virksomheder og uddannelsesinstitutioner – f.eks. skoler, universiteter osv.), og samtidig befinder sig tættest på borgerne, som ofte søger oplysninger fra dem om deres rettigheder som forbrugere;
9. bemærker, at Rådet gentagne gange har opfordret Kommissionen til at iværksætte tiltag vedrørende sundhed, motion og ernæring;
10. opfordrer Kommissionen til at foreslå standarder, der er blevet anvendt af regioner med henblik på at mindske madspild i erkendelse af, at en stor del af de fødevarer, der produceres i Europa, ikke anvendes og fremhæver betydningen af forskningsprogrammer til vurdering af fødevarepolitikken i undersøgelser, der er offentliggjort om dette emne³;
11. understreger, at lokal fødevareproduktion kan bidrage til regional økonomisk og social udvikling og forhindre affolkning af landområder og et uforholdsmæssigt stort demografisk pres på byområderne. De lokale og regionale myndigheder kan spille en vigtig rolle med hensyn til at styrke bæredygtigheden ved at fremme korte forsyningskæder, planlægge effektive ordninger til forebyggelse af fødevarespild og gennemføre målrettede oplysningskampagner for at øge opmærksomheden med inddragelse af supermarkedskæder;
12. opfordrer de lokale og regionale myndigheder til at koordinere de lokale og regionale foranstaltninger til fremme af sunde og bæredygtige kostvaner ved at indføre effektive handlingsplaner om ernæring og fysisk aktivitet, der bygger på partnerskaber mellem relevante myndighedsniveauer og interessenter;
13. mener, at strategierne kun vil være effektive, hvis de understøttes af tiltag og initiativer i lokalområdet, og finder det derfor ønskeligt, at de regionale og lokale myndigheder inddrages i EU's aktiviteter, da det er dem, der er tættest på borgerne.

Ernæringsoplysning til børn og skolemåltider

14. Det Europæiske Regionsudvalg opfordrer indtrængende til fremme af lokale uddannelsesforanstaltninger for personer, der er i kontakt med børn (lærere, tilsynspersoner for skolebespisning, børnelæger samt organer, der spiller en væsentlig rolle for ernæringsoplysning til børn) for at fremme sunde kostvaner lige fra skolealderen;
15. finder det altafgørende, at der tilbydes varer af høj kvalitet på skolerne (kantiner, buffeter og salgsautomater), så der er mulighed for at træffe sunde, nærende valg;
16. bifalder offentliggørelsen af *Offentlige indkøb af sunde fødevarer – teknisk rapport om forholdene på skoler* og anbefaler, at alle lokale og regionale myndigheder, der indkøber fødevarer og fødevarerrelaterede tjenester til skoler, anvender dette støttedokument for at sikre overholdelse af specifikationerne for offentlige indkøb af fødevarer;

³

<https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/public-procurement-food-health-technical-report.pdf>

17. glæder sig over de foranstaltninger, Kommissionen har truffet, om EU-støttede ordninger for mælk samt frugt og grønt til skolebørn;
18. anbefaler en revurdering af de officielle retningslinjer for skolekantiner, samtidig med at man fremhæver behovet for at overvåge overholdelsen af lovgivningen;
19. støtter en ændring af direktivet om audiovisuelle medietjenester for at stramme reglerne om markedsføring af og reklame rettet mod børn og unge for fødevarer og læskedrikke med et højt indhold af fedt, salt eller sukker med henblik på at reducere kommende voksne borgeres eksponering for disse former for markedsføring, i tråd med opfordringen fra WHO⁴.

Information og uddannelse af voksne

20. Det Europæiske Regionsudvalg mener, at det er vigtigt, at der regelmæssigt gennemføres offentlige oplysningskampagner om de positive helbredsmæssige virkninger ved indtag af frisk frugt og grønt, som er dyrket under bæredygtige metoder, og ved at reducere indtaget af animalske produkter og forarbejdede fødevarer med højt indhold af mættet fedt, transfedtsyrer, salt og sukker. Sådanne kampagner fremmer en sund kost, forebygger sygdomme og bidrager til øget folkesundhed;
21. finder det vigtigt at beskytte forbrugerne mod vildledende reklamer. De lokale myndigheder kunne i den forbindelse arrangere informationskampagner om fødevarermærkning og ernærings- og sundhedsanprisninger og fremme sunde kostvaner, såsom middelhavskosten, så forbrugerne oplyses med henblik på at kunne træffe mere bæredygtige valg;
22. opfordrer indtrængende Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen til at gøre brug af muligheden for at ændre direktivet om audiovisuelle medietjenester for at styrke reglerne om markedsføring af og reklame for fødevarer med et højt indhold af fedt, salt eller sukker og alkoholiske drikkevarer, og fremhæver det akutte behov for at imødegå nye udfordringer i forbindelse med markedsføring og reklame via onlineplatforme og digitale medier, hvor budskaberne er vanskeligere at kontrollere.

Initiativer med henblik på at styrke de lokale myndigheders kapacitet

23. Det Europæiske Regionsudvalg mener, at det er nødvendigt at samarbejde med WHO for at sikre, at overvågningssystemet for ernæring er ajourført med henblik på vedtagelsen af det næste handlingsprogram for sundhed;
24. glæder sig over støttede foranstaltninger, som for eksempel at finde frem til alternative kilder til protein⁵;

⁴ <http://www.hse.ie/eng/about/Who/healthwellbeing/Our-Priority-Programmes/HEAL/HEAL-docs/tackling-food-marketing-to-children-in-a-digital-world-trans-disciplinary-perspectives-WHO-2016.pdf>

⁵ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/ELI/?eliuri=eli:dec_impl:2014:424:oj

25. opfordrer Kommissionen til, inden udgangen af 2018, at udsende rapporten om virkningen af innovative fødevareretiketter, hvori man analyserer eksempler på eksisterende mærkningssystemer;
26. opfordrer Kommissionen til, efter at have gennemgået de eksisterende fødevarermærkningssystemer, at overveje forslag om en obligatorisk fælles europæisk mærkningsordning i farver, hvor der i hele EU på forsiden af fødevareremballagen anvendes farvekoder pr. 100 gr. enheder for at give forbrugerne klare oplysninger om sukker-, salt- og fedtindhold og tilskynde til sundere spisevaner. Det foreslås, at næringsdeklarationerne også bør være tilgængelige online i tråd med de moderne teknologiske krav;
27. opfordrer til, at der indføres specifikke standarder for produkter, der har ernærings- og sundhedsanprisninger anført på etiketterne vedrørende deres indhold af sukker-, salt- og fedt. Disse specifikationer bør være en forudsætning for ethvert produkt, hvis det skal kunne fremsætte sådanne anprisninger;
28. mener, at det er vigtigt at fastlægge specifikke mål for nedbringelse af sukker, transfedtsyrer og salt i mange kategorier af fødevarer, ledsaget af nationale strategier til opfyldelse af disse mål;
29. minder de lokale myndigheder om, at de har mulighed for gennem offentlige indkøb af fødevarer til alle offentlige organer (herunder hospitaler, plejehjem, alderdomshjem, børnehaver, skoler, fængsler og deres kantiner) at fungere som rollemodeller ved at sælge og levere sunde, lokale og sæsonbestemte fødevarer, der sikrer bæredygtighed;
30. understreger, at der er behov for at indføre retningslinjer, der afspejler eksempler på effektive strategier for sundere spisevaner i visse lande. Et sådant eksempel er Grækenland, hvor man for at kunne tilbyde en basisvare såsom vand og andre dagligvarer til en konkurrencedygtig pris frem for andre drikkevarer og fødevarer fastsætter en øvre pris – f.eks. en halv euro for en halv liter vand på flaske for stående kunder på visse salgssteder (kantiner, barer, restauranter, snackbarer og andre salgssteder, der serverer mad og drikke, salgsmatem osv.), hvor konkurrence ikke er mulig (f.eks. lufthavne, sportscentre, passagerskibe, hospitaler, skoler, banegårde, museer, rekreative områder, osv.);
31. gør endnu en gang EU-institutionerne opmærksom på, at det er nødvendigt at oplyse om ingredienser og næringsindhold, herunder de kalorier, som alkoholholdige produkter indeholder. Udvalget opfordrer nærmere bestemt Kommissionen, Rådet og Europa-Parlamentet til at ophæve den undtagelse, som alkoholiske drikkevarer er omfattet af i henhold til forordning (EU) nr. 1169/2011 om fødevarerinformation til forbrugerne, så forbrugerne kan træffe velbegrundede valg;
32. mener, at der bør være et samarbejde mellem EU-institutionerne og europæiske og nationale sammenslutninger, der er involverede i spørgsmål om ernæring og fødevarer, sammen med nationale offentlige organer med henblik på at intensivere private initiativer til fremme af en sund og bæredygtig kost.

Under fremstillingsprocessen

33. Det Europæiske Regionsudvalg anerkender betydningen af at sikre en sund og frugtbar jord som nøglefaktor for at garantere fødevarer sikkerhed og opmuntrer derfor til landbrugsmetoder og anvendelse af organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler, som gavner det organiske materiale i jorden og forbedrer jordens struktur og vandets infiltrationsevne;
34. gentager, at lokale aktører er nødt til at støtte unge landbrugere, så det kan betale sig at udvikle landbruget, holde liv i landområderne, samt indføre ordninger såsom lokalsamfundsstøttet landbrug;
35. opfordrer til, at der gøres en indsats med hensyn til erhvervelse af tekniske og ledelsesmæssige kompetencer og viden og udbrede innovation til de forskellige virksomheder med henblik på at gøre den bæredygtige forvaltning af produktionen og den efterfølgende forarbejdning endnu bedre og i sidste ende levere et autentisk produkt via en klar forsyningskæde;
36. anbefaler støtte gennem EU's relevante politikker til at stimulere udviklingen og fremme af produktionen af sunde fødevarer;
37. opfordrer til fremme af rådgivningstjenester, der har sigte på at forbedre virksomhedernes konkurrenceevne ved hjælp af bæredygtig forvaltning med fokus på kvalitet;
38. opfordrer til samarbejde mellem lokale myndigheder og nationale universiteter for at fremme forskning i mere bæredygtige fødevarer på alle produktionsstadier, således at resultatet bliver et genkendeligt kvalitetsprodukt, der bidrager til en sund kost. Helt konkret bør der henvises til produktionsprotokoller, som godtgør, at der anvendes mindre kunstgødning, antibiotika og færre pesticider;
39. understreger behovet for at tilskynde til og understøtte udviklingen af en fødevarerproduktion, der er miljøvenlig, som mindsker emballage og fødevarer spild, begrænser CO₂-udledningen og understøtter bæredygtige produktionsmetoder;
40. opfordrer til støtte til sammenslutninger af landbrugere, der beskæftiger sig med landbrugsprodukter og fødevarer af høj kvalitet og til iværksættelse af oplysningskampagner og salg fremstød for disse produkter i samarbejde med de berørte lokale myndigheder;
41. understreger behovet for at investere i innovation ved hjælp af miljøvenlige og produktorienterede teknologier;
42. foreslår, at man undersøger mulige lokale løsninger for sårbare grupper, navnlig i lokalsamfund med høj arbejdsløshed ved at fremme det frivillige engagement i produktionen gennem gratis produkter til de frivillige;
43. opfordrer til, at bedrifterne diversificerer deres aktiviteter med udvikling af turisme og sociale aktiviteter, således at det lokale udbud af produkter vil kunne udvides, den lokale produktion med korte forsyningskæder styrkes, og forbruget af autentiske, lokale produkter øges.

Under fødevarerforarbejdningsfasen

44. Det Europæiske Regionsudvalg opfordrer fødevarerindustrien til at investere i forskning og udvikling af nye, sunde og velsmagende fødevarer til overkommelige priser, der er produceret ved hjælp af bæredygtige teknologier og fremmer sundhed og bæredygtige valg;
45. er fortalere for emballering af friske produkter og korte kæder for at tilgodese markedsføring af lokale og sunde produkter;
46. opfordrer til, at investeringer i landbrugsfødevarerforarbejdning bruges til at mindske påvirkningen af produktet og til at rationalisere brugen af emballage, således at der produceres mindre affald, går mindre til spilde, og produktet beskyttes;
47. lægger vægt på samarbejde mellem alle berørte parter om etablering af et omfattende, obligatorisk, let genkendeligt europæisk fødevarermærkningssystem for alle produkter, så forbrugerne kan træffe informerede valg, om hvad de spiser;
48. går stærkt ind for indførelsen af et fælles europæisk system til fastlæggelse af portionsstørrelser, så det er muligt at sammenligne landenes respektive produkter;
49. opfordrer indtrængende industrien til at samarbejde med lokale og regionale myndigheder med henblik på at tage konkrete skridt på nationalt, fællesskabs- og lokalt plan til fremme af sund kost som en del af virksomhedernes sociale ansvar.

Lokale producenter, landbrugsmarkeder og gadesælgere

50. Det Europæiske Regionsudvalg glæder sig over de lokale myndigheders indsats for at støtte alternative fødevarer-netværk, såsom økologiske landbrugsmarkeder, der tilbyder et udvalg af sunde og bæredygtige fødevarer;
51. efterlyser støtte til tiltag om indførelse af grundlæggende lokale tjenester og netværk, der skal konsolidere markeder for lokale produkter, landbrugsturisme og beskytte og forny landdistrikter for at fremme handel med sunde og traditionelle fødevarer;
52. bifalder lokale ngo'ers private initiativer, der styrer forbrugerne i retning af sunde livsstilsvalg og supplerer de offentlige politikker og lovgivningsinitiativer på EU-plan og nationalt plan;
53. opfordrer de lokale medier (tv, radio, internettet, pressen og de sociale medier) til at deltage i oplysningskampagner om kost og vedtage kodekser for selvregulering vedrørende "skadelige" reklamer;
54. går ind for udvikling af fødevarer-netværk herunder landbrugsmarkeder, hvor lokale producenter udbyder sunde, højkvalitetsfødevarer direkte til forbrugerne til rimelige priser. Dertil kommer, at de er med til at bevare fødevarer-kulturen i lokalsamfundet og beskytte biodiversiteten;

55. gør opmærksom på, at strategisk planlægning og samarbejde på alle myndighedsniveauer med inddragelse af relevante aktører er altafgørende, hvis man vil fremme sunde og bæredygtige valg;
56. deler den fælles overbevisning, at bæredygtige løsninger forudsætter stærke partnerskaber med lokale myndigheder.

I. PROCEDURE

Titel	Lokale og regionale incitamerter til fremme af sunde og bæredygtige kostvaner
Reference	
Retsgrundlag	EUF-traktatens artikel 307, stk. 1
Forretningsordenens bestemmelser	Initiativudtalelse
Rådets anmodning om udtalelse/ Kommissionens anmodning om udtalelse	1. februar 2018
Det kompetente underudvalg	Underudvalget for Naturressourcer
Ordfører	Nikolaos Chiotakis (EL/EPP)
Analyse	26. januar 2018
Behandlet i underudvalget	<i>9. marts 2018</i>
Vedttaget i underudvalget	<i>24. maj 2018</i>
Afstemningsresultat i underudvalget	Flertal
Vedttaget på plenum	<i>4.-5. juli 2018</i>
Tidligere udtalelser fra udvalget	